

IS THE ISLAMIZATION OF RUSSIA A REAL THREAT?

Islamization is not threatening Russia, but creating images of threat and discrimination against Muslims may enforce the radicalization of Islam in Russia, writes Kaarina Aitamurto, a researcher at the Aleksanteri Institute.

The Russian Muslim population is growing and threatening ethnic Russians: this threat is a prevalent topic in Russian media. The fear is based on the high birth rates among migrants and Muslims. The presence of terrorism serves to enforce the image of the existence of a serious threat, which is associated with the alleged aggressiveness, arrogance and assertiveness of Muslims.

However, concern over the islamization - the growing impact of Islam - of Russia is exaggerated. Even though the percentage of Muslims undoubtedly continues to grow, Muslims still remain in a clear minority position in comparison to Slavs or Christians. In some republics in the Northern Caucasus or Central Asia, the local elite is allowed to implement political policies, which contradicts the secular nature of the Russian state and even federal law. The price of this Islamic politics is loyalty to Moscow.

Earlier, Muslim leaders were eager to present somewhat exaggerated estimations of the number of Muslims in Russia in order to emphasize the role of Islam in Russia and to legitimize their position. Recently, their statements have rather focused on refuting claims about the demographic islamization of the country. Russian Muslims are ethnically and culturally heterogeneous group and do not form the unified force that the nationalist press often portrays. The split is increased by the Muslim leaders' wish to disassociate themselves from the problems concerning immigration. Among migrant and less privileged Muslims, this attitude might be interpreted as a lack of solidarity. However, this policy of the Muslim leaders is caused by the fear of being labelled as radicals. Any connection with suspicious activity is avoided, because the main organizations are engaged in a bitter struggle for the position of the privileged partner of the state.

The internal rivalry and co-option by the state not only divide Muslims, but also discredit the main organizations in the eyes of ordinary believers. The resulting threat is the radicalization of the Muslim population. The attempts of the state to prevent radicalism have not been successful, because they often reflect islamophobic attitudes. Several Muslim organizations and publications have been banned on very tenuous grounds. The difficulties in establishing

legally registered organizations, mosques and prayer rooms may create unintended consequences. Paradoxically, Russia's 'preventive' politics against the radicalization of Islam have increased Muslims' anti-state sentiments and feelings of being discriminated against.

Anti-Islamic themes have become apparent as part of the increasing Russian migrantophobia. In the Moscow mayoral elections in 2013, all of the candidates, including the most visible leader of the opposition, Alexey Navalny, and the mayor, Sergey Sobyenin, appealed to their voters with anti-migration themes. After being elected, Sobyenin announced that no new mosques will be built in Moscow since most of the people attending the mosques are not permanent residents of the city. This case demonstrates the ways in which the claims of the nationalist opposition also influence state and local politics.

The threat of the islamization of Russia is not topical. It was used as far back as Soviet times, and the growth of the Muslim population is not as exponential as is occasionally described. However, because of the prevalence of discussions of Islam as a threat, the Muslim population is increasingly losing their faith in the governance and in their own organizations. The association of the anti-migration rhetoric with anti-Muslim sentiments creates grounds for the growth of radicalized Islam in Russia.

Kaarina Aitamurto is a scholar of religion at the Aleksanteri Institute, University of Helsinki.

UHKAACO VENÄJÄÄ ISLAMISAATIO?

Venäjää ei uhkaa islamisaatio, mutta uhkakuvien rakentaminen ja muslimien syrjiminen voivat lisätä islamin radikalisoitumista, kirjoittaa Aleksanteri-instituutin tutkija Kaarina Aitamurto.

Venäjän muslimiväestö kasvaa ja uhkaa venäläistä väestöä – tähän uhkakuvaan törmää maan mediassa. Uhkakuva perustuu maahanmuuttajien ja muslimiväestön korkeaan syntyvyYTEEN. Mielikuvaa islamista uhkana vahvistaa myös terrorismi, joka yhdistetään Venäjällä ääri-islamilaisten aggressiivisuuteen, röyhkeyteen ja itsetietoisuuteen.

Huoli islamisaatiosta eli islamin kasvavasta vaikutuksesta Venäjällä on kuitenkin liioiteltu. Vaikka muslimien osuus Venäjän väestössä kasvaa, muslimit pysyvät selkeästi vähemmistönä suhteessa slaaveihin tai kristittyihin. Joissakin Pohjois-Kaukasuksen tasavalloissa paikallisen eliitin on sallittu soveltaa islamilaista politiikkaa, joka on ristiriidassa Venäjä federaation maallisen luonteen ja joskus jopa lainsäädännön kanssa. Islamilaisen politiikan hintana on lojaalisuus Moskovalle.

Aiemmin myös muslimijohtajat esittivät mielellään liioiteltuja arvioita Venäjän muslimien määrästä korostaakseen islamin ja omien järjestöjensä asemaa. Viime aikoina heidän lausuntonsa ovat ennemminkin keskittyneet kumoamaan väitteitä Venäjän islamisaatiosta. Venäjän muslimit ovat etnisesti ja kulttuurisesti hajanainen ryhmä, eikä heillä ole yhtenäistä voimaa, toisin kuin nationalistinen lehdistö usein väittää. Hajaannusta lisää muslimijohtajien halu irtisanoutua maan sisäisistä ongelmista. Tämä voidaan tulkita maahanmuuttajamuslimien sekä köyhien alueiden muslimiväestön parissa solidaarisuuden puutteeksi. Taustalla on kuitenkin pelko joutua leimatuksi ääri-islamilaiseksi organisaatioksi. Yhteyttä epäilyttävänä pidettyyn toimintaan halutaan välttää, sillä eri ryhmittymien välillä käydään kilpailua etuoikeutetusta asemasta valtion partnerina.

Kilpailuasetelma ja kumppanuus valtion kanssa ei vain hajota Venäjän muslimien rivejä, vaan vähentää uskottavuutta tavallisten uskovien silmissä. Vaarana on tavallisen muslimiväestön radikalisoituminen. Venäjän keskushallinnon pyrkimykset luoda ennaltaehkäisevää politiikkaa eivät ole onnistuneet, sillä niissä näkyy islamiin kohdistuva epäluulo. Useita muslimijärjestöjä ja niiden julkaisuja on kielletty varsin kevyin perustein. Vaikeudet perustaa virallisesti rekisteröityjä järjestöjä, moskeijoita tai rukoushuoneita saattavat saada ei-tarkoitettuja seurauksia.

Paradoksaalisesti valtion ”ennaltaehkäisevä” politiikka uskonnollisen radikalisaation tukahduttamiseksi on

lisännyt syrjityksi tulemisen tunnetta ja lisännyt valtionvastaisuutta muslimien keskuudessa. Pettymys Venäjän valtion tapaan kohdella muslimeja ja muslimijärjestöjen keskinäinen kilpailu ajavat uskovia epävirallisiin ”maanalaisiin” ryhmiin ja tiloihin.

Venäjän vahvistuvassa maahanmuuttovastaisuudessa ilmenee yhä useammin islaminvastaisia teemoja. Moskovan vuoden 2013 pormestarinvaaleissa kaikki ehdokkaat, oppositio johtohahmoa Aleksei Navalnyia ja istuvaa pormestaria Sergei Sobjaninia myöten, yrittivät vedota äänestäjiin maahanmuuttovastaisilla teemoilla. Vaalien jälkeen Sobjanin ilmoitti, ettei Moskovaan rakenneta uusia moskeijoita. Syyksi hän ilmoitti, etteivät moskeijoissa kävijät ole kaupungin virallisia asukkaita. Vaalit osoittivatkin, miten nationalistinen retoriikka ohjaa myös valtion ja paikallisviranomaisten politiikkaa.

Uhkakuva Venäjän islamisaatiosta ei ole ajankohittainen. Sitä käytettiin jo neuvostoaikoina, eikä Venäjän muslimiväestön kasvu ole ollut räjähdysmäistä. Uhkakuvan vuoksi Venäjän muslimiväestö on menettämässä uskoaan keskushallintoon ja omiin järjestöihinsä. Maanmuuttovastaisen retoriikan kytkeminen muslimiväestöön antaa pohjan radikaalin islamin voimistumiselle. Venäjää ei siis uhkaa islamisaatio vaan oman islamin radikalisoituminen, mikä voi kääntyä keskushallintoa vastaan.

Kaarina Aitamurto on uskontotieteilijä Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutissa.